

Wintergerst	+ 330	+ 130	+ 820
Zomergerst	- 30	- 30	+ 640
Haver	+ 550	+ 120	+ 740
Erwten	- 270	- 720	+ 140
Suikerbieten	-1400	-1900	+3100

We zien dat alleen de granen nog enigszins de ontwikkeling bij kunnen houden, maar dat belangrijke vrucht-wisselgewassen als erwten en bieten in opbrengst achteruit gaan, terwijl juist deze gewassen in Friesland een opbrengststijging vertonen.

Een en ander komt ook tot uiting in de ontwikkeling van de kostprijzen, die helaas niet in Friesland bepaald zijn maar in het z.w.-zeekleigebied.

Kostprijzen akkerbouwbedrijven:

	1949 (in gld.)	1959/60 (in gld.)	Vershill in gld.
<i>Wintertarwe</i>			
N. Bouwstreek	17.55	25.40	+ 7.85
Oldambt	19.30	27.45	+ 8.15
Z.w.-zeekleigebied	18.90	26.85	+ 7.75
<i>Zomergerst</i>			
N. Bouwstreek	19.95	29.80	+ 9.85
Z.w.-zeekleigebied	17.60	26.50	+ 8.90
<i>Haver</i>			
N. Bouwstreek	16.25	22.90	+ 6.65
Oldambt	16.—	25.45	+ 9.45
Z.w.-zeekleigebied	19.—	26.15	+ 7.15
<i>Suikerbieten</i>			
N. Bouwstreek	31.10	57.85	+26.75
Oldambt	35.60	67.05	+32.45
Z.w.-zeekleigebied	28.40	45.10	+16.70

Hieruit zien we dat de wintertarwe in alle gebieden een ongeveer even grote stijging te zien geeft. De kostprijs van de zomergerst ontwikkelde zich in de N. Bouwstreek iets ongunstiger dan in het z.w.-zeekleigebied. Die van haver is in het Oldambt veel

Behoud en verbetering van bodemvruchtbaarheid

De taak van ons instituut brengt met zich mee, dat wij in het bijzonder aandacht moeten schenken aan de bodemvruchtbaarheidstoestand van het Oldambt in vergelijking met andere kleigebieden. In het rapport van de Gewestelijke Raad voor Groningen van het Landbouwschap over het Oldambt in 1959 lezen wij met instemming de zinsneden: „Meerdere Landbouwgebieden in Nederland zullen waarschijnlijk meer aandacht moeten besteden aan het in stand houden van bodemstructuur en bodemvruchtbaarheid als de absolute grondslag van de landbouw. De bodem toch vormt niet alleen een bestaansbron voor het huidige geslacht, maar moet in de best mogelijke conditie worden overgedragen aan het komende geslacht”. Het behoud van een goede bodemvruchtbaarheid van kleigebieden wordt behalve door een juiste bemesting met kunstmeststoffen vooral bepaald door een voldoende voorziening van de grond met organische stof, een passende grondbewerking, bekalking en ontwatering. De stikstofhuishouding van de grond en de bodemstructuur hangen ten nauwste met genoemde handelingen van de grond samen. Hierbij komen dan nog de vaak geheimzinnige invloeden van de vruchtopvolging op de bodemvruchtbaarheid in algemene zin. De vraag komt echter naar voren, wat wij onder „juiste”, „voldoende” en „passend” moeten verstaan. Gedurende de laatste jaren wordt veel onderzoek verricht om op

deze vraag antwoord te kunnen geven. In het programma van de Vereniging voor Hoger Landbouwwonderwijs te Groningen voor het studiejaar 1959-1960 is een cursus opgenomen over: „Problemen betreffende de bodemvruchtbaarheid der Nederlandse kleigebieden”. Wij hopen hiervan mededeling te doen over de tot nog toe gevonden resultaten. De vraag van de secretaris der Groninger Mij. van Landbouw medewerking te verlenen aan een serie artikelen over de mogelijkheden van de landbouw in het Oldambt kwam daarom voor ons wat ontijdig. Wij moeten ons kruit nog verzamelen.

Na de cursus is het zeker van belang in het bijzonder aandacht te besteden aan de plaats, die het Oldambt temidden van andere kleigebieden inneemt. Grond- en bodemonderzoek kunnen het mogelijk maken elders gevonden resultaten op de omstandigheden van het Oldambt over te dragen.

Op verschillende plaatsen in het land worden meerjarige proeven over het behoud van de bodemvruchtbaarheid genomen. Het is van belang, dat ook het onderzoek op de proefboerderij Jacob Sijpkensheerd te Nieuw-Beerta bij deze studie zijn aandeel kan geven. De problemen, waarvoor wij staan, zijn verre van eenvoudig en kunnen alleen door een samenwerking tussen de ervaringen van de praktijk en de resultaten van het onderzoek in onderlinge samenwerking worden opgelost. Het gaat hierbij niet alleen om de kwantitatieve elementen, maar ook om hun kwantitatieve invloed. Daarom moeten wij voorzichtig zijn met ons oordeel.

F. Bruin, directeur van het Instituut voor Bodemvruchtbaarheid, Groningen.

aanstien over een reeks van jaren met slecht geveest. Dit jaar verloopt de afzet zeer bevredigend tegen goede prijzen en ik geloof dat de Oldambtster boer er goed aan zal doen om ernstig te overwegen of deze cultuur niet behoorlijk uitgebreid dient te worden.

Voorts kan aandacht besteed worden aan uitbreiding — zij het op bescheiden schaal — van de veehouderij door middel van kunstweiden. Men is dan aangewezen op melkvee of mestvee. Ik vermoed dat hierover in een ander artikel van de hand van een deskundige op dit gebied wel meer geschreven zal worden.

Uitbreiding van de suikerbietenteelt is zeer moeilijk, gezien het tekort aan verharde wegen en ook de bodemgesteldheid laat een grote uitbreiding niet toe. Alleen dan wanneer de afvoermogelijkheden aanzienlijk verbeterd werden, zou een bescheiden uitbreiding tot de mogelijkheden kunnen behoren.

Tot de verbetering van de structuur van de bouwvoor en de opvoering van de bodemvruchtbaarheid kan ook een doelmatige bekalking in niet geringe mate bijdragen. Ik heb de indruk dat ook aan dit punt der bedrijfsvoering wel wat meer aandacht mag worden besteed, want het wil mij voorkomen dat op meerdere bedrijven te weinig kalk — bv. schulmaarde — wordt aangewend.

Ik ben er van overtuigd dat ik hiermede niets nieuws voor het voetlicht heb gebracht en een concrete oplossing voor de moeilijkheden in het Oldambt zal wel niemand zonder meer aan de hand kunnen doen. Toch is het vanzelfsprekend bij voortdurende noodzakelijk dat grote aandacht wordt besteed aan mogelijkheden ter verbetering van de bestaande toestand en mag geen enkel onderdeel van de bedrijfsvoering in dit opzicht verwaarloosd worden.